

Analiza nevoilor de schimbare în cadrul ARACIS

pe baza *Ghidului pentru includerea eficace a părților interesate în procesul de asigurare a calității*

INTRODUCERE

Prezentul document este elaborat în cadrul proiectului Implicarea eficace a părților interesate în activități externe de asigurare a calității (ESQA) (607068-EPP-1-2018-1-RO-EPPKA3-BOLOGNA), co-finanțat de Agenția Executivă pentru Educație, Audiovizual și Cultură în cadrul programului ERASMUS+. Proiectul se desfășoară pe o perioadă de doi ani și este coordonat de Ministerul Educației din România, în parteneriat cu Agenția Română pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior din România (ARACIS) și cu Asociația Europeană pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior (ENQA), Asociația Europeană a Instituțiilor din Învățământul Superior (EURASHE), Organizația Europeană a Studenților (ESU), Consiliul Superior pentru Evaluarea Cercetării și a Învățământului Superior (HCERES) - din Franța, Agenția Națională de Evaluare și Acreditare (NEAA) – din Bulgaria, Institutul Danez de Acreditare (DAI), Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (ANACEC) – din Republica Moldova.

Analiza se bazează pe *Ghidul pentru includerea eficace a părților interesate în procesul de asigurare a calității*, care oferă recomandări și îndrumări practice, adresate în primul rând agențiilor de asigurare a calității și autorităților naționale din cadrul EHEA, pentru a consolida dialogul și cooperarea cu părțile interesate, precum și pentru implicarea lor efectivă în procesele de *asigurare a calității* (AC).

Anterior, pe baza unui exercițiu de autoevaluare privind implicarea părților interesate (PI) în activitățile sale, ARACIS a participat la activități de evaluare colegială, pentru a identifica aspectele bune și cele mai puțin bune privind implicarea părților interesate. Activitățile de evaluare colegială au inclus un atelier de lucru organizat la București în 2019, la care au participat diferite categorii de părți interesate, precum și Autoritatea Națională în domeniul Învățământului Superior (ÎS). De asemenea, a fost organizată o activitate online de învățare colegială, pe baza Ghidului, la care au participat Agențiile de asigurare a calității și autoritățile din domeniul învățământului superior din țările EHEA.

Documentul a fost elaborat de membrii ARACIS din echipa proiectului ESQA și revizuit colegial de EURASHE și ENQA. În urma discuțiilor și aprobării sale de către Biroul Executiv și Consiliul ARACIS, analiza va fi discutată cu Ministerul Educației și, de asemenea, vor avea loc consultări ample cu părțile interesate. Versiunea finală a documentului poate suferi modificări, pe baza propunerilor primite în urma consultărilor.

1. PRINCIPALELE ACTIVITĂȚI ALE AGENȚIEI ÎN DOMENIUL AC, CU IMPLICAREA PĂRȚILOR INTERESATE

Activitate de AC	Grupurile de părți interesate implicate în activitate	Formală sau informală?	Frecvența (cât de des?)
Consultări periodice	Autoritatea Națională în domeniul ÎS, Consiliul Național al Rectorilor, sindicatele cadrelor didactice, organizațiile studențești, Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar - ARACIP.	Formală	În general de 4-6 ori pe an
Participarea în structura de conducere a agenției	Sindicatele profesorilor, organizațiile studențești, angajatori	Formală	Întâlniri o dată/pe lună, dar activitatea este permanentă
Elaborarea și revizuirea standardelor și proceselor de AC	Consiliul Național al Rectorilor, sindicatele profesorilor, organizațiile studențești, Autoritatea Națională în domeniul ÎS.	Formală	De fiecare dată când se elaborează o nouă procedură
Evaluări externe pentru evaluările instituționale, ale programelor de studii și ale domeniilor de masterat	Organizațiile studențești	Formală	În fiecare ședință de comisie
Evaluarea programelor de studii din domeniul științelor inginerești care solicită certificarea EUR-ACE	Reprezentanții angajatorilor în calitate de membri ai comisiei	Formală	La solicitarea universității
Participarea în cadrul Comisiilor de experți permanenți de specialitate pe domenii de studii	Organizațiile studențești – toate comisiile, angajatori –numai în cadrul comisiilor din domeniul Științelor Inginerești	Formală	Reuniunile au loc o dată pe lună, dar activitatea este permanentă
Comisia de etică	Organizațiile studențești, sindicatele cadrelor didactice	Formală	Atunci când este necesar

2. ANALIZA NEVOILOR DE SCHIMBARE ȘI ACȚIUNILE PROPUSE

Tema		Situația actuală și analiza nevoilor	Acțiune necesară
Tema 1: Înțelegerea comună a conceptelor fundamentale privind calitatea în ÎS și în cadrul sistemelor de AC.	Este nevoie de o înțelegere comună și de o co-creare a conceptelor fundamentale privind calitatea și sistemul de asigurare a calității, ca părți integrante ale sistemului de învățământ superior, făcând apel la implicarea părților interesate relevante. Astfel, ele își asumă un angajament care este integrat într-o cultură a calității bazată pe încredere și pe înțelegere reciprocă. Categoriile de părți interesate relevante sunt toate acelea care reflectă opiniile întregii societăți cu privire la calitatea învățământului superior.	La nivelul sistemului de învățământ superior, conceptele de AC și de sistem de AC nu sunt cunoscute și înțelese pe scară largă. Ar trebui luate măsuri suplimentare pentru a crea cultura calității. Societatea, privită per ansamblu, nu cunoaște în general care este rolul specific al AC și al ARACIS.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Consolidarea comunicării publice privind rolul AC și al ARACIS <ul style="list-style-type: none"> - Comunicate de presă periodice - Prezența în social media (FB) - Organizarea atelierelor de lucru cu participarea diferitelor categorii de părți interesate (PI). ✓ Organizarea unui dialog permanent cu membrii <u>Comisiei Consultative</u>.¹ ✓ Organizarea consultărilor periodice cu o gamă mai largă de părți interesate pentru a afla care sunt așteptările și opiniile lor, a spori interesul acestora pentru învățământul superior și asigurarea calității, a explica principalele concepte legate de asigurarea calității în învățământul superior.
Tema 2: Diversitatea categoriilor de	Toate părțile interesate și relevante care sunt preocupate de calitatea învățământului	La (re)elaborarea Metodologiei de evaluare a AC în sistemul de ÎS, se organizează consultări permanente cu părțile interesate: Ministerul	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Stabilirea unui cadru pentru consultarea permanentă cu principalele categorii de PI, prin intermediul reuniunilor sau al

¹ **Comisia Consultativă** reprezintă interesele instituțiilor de învățământ superior, contribuind la o colaborare eficientă cu acestea, în vederea dezvoltării și implementării unor activități de evaluare și asigurare a calității adecvate, răspunzând nevoilor universităților în domeniul calității educației. Membrii comisiei consultative asistă echipele de evaluare instituțională în activitățile desfășurate de acestea, în scopul oferirii unei opinii obiective și transparente asupra proceselor desfășurate; și fac parte din comisiile de soluționare a contestațiilor depuse de către instituțiile de învățământ superior.

<p>părți interesate și diversele roluri ale acestora, cu precădere în cadrul consultărilor</p>	<p>superior trebuie implicate în mod sistematic, cu precădere în cazul (re)construcției unui sistem de AC. Acest lucru poate conduce la o mai mare deschidere, la un grad mai mare de transparență și la o implicare eficace a părților interesate, bazate pe asumarea comună a responsabilității.</p>	<p>Educației, Consiliul Național al Rectorilor; Organizațiile studențești; Sindicatele cadrelor didactice; Autoritatea Națională pentru Calificări (ANC). În ceea ce privește evaluarea programelor de studii doctorale, a fost înființat un grup de lucru la care participă reprezentanți ai Consiliului Rectorilor, ai organizațiilor studențești și ai sindicatelor cadrelor didactice. Părțile interesate relevante ar trebui să fie implicate în primele etape ale elaborării unei noi proceduri, pentru a construi asumarea în comun a responsabilității.</p>	<p>grupurilor de lucru/comisiilor, care ar permite crearea în comun a procedurilor de asigurare a calității. ✓ Crearea unui grup de lucru, cu participarea Autorității Naționale pentru Calificări (ANC) și a Ministerului Educației, pentru elaborarea unei metodologii cu privire la rezultatele învățării.</p>
<p>Tema 3: Obiectivele implicării părților interesate</p>	<p>Atunci când transmiteți în mod colectiv părților interesate care sunt diferitele obiective privind implicarea categoriilor de părți interesate, dați dovadă de transparență și de claritate, pentru ca gradul de eficacitate al implicării lor să fie mai ridicat. Având în vedere faptul că părțile interesate nu formează un singur grup omogen, activitatea în comun cu ele necesită o abordare diversificată; acest lucru poate însemna că implicarea lor este „inegală” și că ea are loc în etape diferite.</p>	<p>Cerințele legate de implicarea părților interesate în AC sunt stabilite prin lege sau în cadrul metodologiilor și ghidurilor ARACIS. Nu a fost realizată nicio analiză privind obiectivele specifice ale implicării părților interesate la diferite niveluri, în cadrul procedurilor de evaluare sau al structurilor de decizie ale agenției sau privind așteptările părților interesate.</p>	<p>✓ Realizarea unei liste a obiectivelor agenției pentru a implica diferitele categorii de părți interesate în activitățile de evaluare și în cadrul structurilor de conducere ale agenției. ✓ Pregătirea unor prezentări adaptate diferitelor categorii de părți interesate ale obiectivelor, în vederea abordării diferitelor categorii în mod clar și atractiv, cu referire la rolul și implicarea lor în asigurarea externă a calității. ✓ Elaborarea și aplicarea unui chestionar pentru a afla care sunt așteptările diferitelor categorii de părți interesate cu privire la rolul acestora în procedurile de AC.</p>

<p>Tema 4: Recrutarea/ Selectarea reprezentanților părților interesate</p>	<p>Metodele de selecție trebuie să fie clare, cunoscute publicului larg și utilizate în mod consecvent de către agenție și de către toate părțile interesate, inclusiv de către autoritățile naționale.</p> <p>Metodele de recrutare pot fi diferite, în funcție de grupurile de părți interesate. Deși desemnarea de către organizația în care sunt incluse părțile interesate denotă un nivel mai ridicat de încredere și de independență, selecția realizată de către agenție pe baza unor criterii clare poate contribui la găsirea unui candidat mai potrivit în ceea ce privește aspecte ca viziunea, cunoștințele, experiența și nivelul de implicare.</p> <p>O combinație a celor două metode are mai multe șanse de a selecționa părți interesate cu un nivel mai mare de implicare.</p> <p>Se recomandă stabilirea unor întâlniri pregătitoare la care să participe organizațiile care desemnează părțile interesate, pentru a oferi clarificări cu privire la rolurile și la așteptările</p>	<p>În cazul studenților, a sindicatului cadrelor didactice și al angajatorilor, procedurile de selecție și criteriile de recrutare a părților interesate sunt reglementate.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Revizuirea criteriilor de selecție în funcție de categoriile de părți interesate. Un criteriu de selecție ar trebui să țină cont de angajamentul individual al persoanei. ✓ Se recomandă organizarea unor reuniuni pregătitoare cu organizațiile părților interesate pentru a clarifica rolurile și așteptările viitorilor reprezentanți. Categoria părților interesate - prezentările adaptate (conform Temei 3) ar trebui utilizate ca puncte de plecare ale discuțiilor, explicând rolul lor și definind împreună tipul (tipurile) lor de implicare.
--	---	---	--

	persoanelor care urmează să fie desemnate.		
Tema 5: Formarea părților interesate	<p>Se vor organiza activități de transfer al cunoștințelor privind învățământul superior și asigurarea calității pentru a spori gradul de implicare a părților interesate în gestionarea și funcționarea agenției de AC; aceste activități vor fi pregătite temeinic.</p> <p>Membrii comisiei de evaluare vor urma cursuri de formare obligatorii pentru a putea fi incluși în bazele de date ale experților, dar și înainte de a realiza evaluările. Cursurile de formare vor include materiale informative și o componentă practică – îmbunătățirea abilităților de evaluare ale cursanților. Se vor organiza ședințe de informare înaintea fiecărei evaluări.</p>	<p>ARACIS organizează sesiuni de formare dedicate următoarelor categorii de experți:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Studenți, – Angajatori, – Reprezentanți ai instituțiilor de ÎS. <p>Sesiunile dedicate studenților includ sesiuni practice și sunt interactive. Competențele dobândite sunt evaluate la finalul sesiunii.</p> <p>Sesiunile dedicate angajatorilor și reprezentanților ÎS nu sunt suficient de interactive și nu sunt prevăzute proceduri de evaluare a competențelor dobândite.</p> <p>Cursurile sunt adesea organizate pe moment, nu există un trunchi comun și un conținut stabilit al planului de învățământ, care ar putea fi livrate sistematic.</p> <p>Utilizarea oportunităților privind organizarea sesiunilor de formare online a permis organizarea mai multor întâlniri / sesiuni de formare cu reprezentanții IIS și ar trebui continuată pe viitor.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Conținutul și formatul sesiunilor de formare ar trebui revizuite în continuare, pentru a permite mai multă interactivitate și sesiuni practice. ✓ Ar trebui organizate sesiuni comune de formare, care să implice toate tipurile de părți interesate și experți evaluatori, pentru a spori coeziunea comisiilor de evaluare și înțelegerea reciprocă a rolului fiecărei părți. ✓ Ar trebui creat un trunchi comun al planului de învățământ pentru formare, recunoscut în cele din urmă ca un curs post-universitar, astfel încât să poată fi emise certificate de absolvire.
Tema 6: Implicarea părților interesate în cadrul evaluărilor	<p>Comisiile de evaluare trebuie să țină seama de toate perspectivele referitoare la instituția, programele de studii și/sau temele care fac obiectul evaluării. Dacă temele care fac obiectul</p>	<p>Categoriile de părți interesate implicate în evaluări sunt studenții și reprezentanții angajatorilor; cea din urmă se aplică doar programelor din domeniul științelor ingineresti care solicită certificare EUR-ACE.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ În cadrul procesului de evaluare, agenția ar trebui să acorde mai multă atenție implicării părților interesate în procedurile interne de asigurare a calității în ÎS.

	<p>evaluării sunt procesele de AC și realizările unei ÎS sau ale unui program de studii, se vor analiza perspectivele cursanților (studentilor), ale profesorilor (evaluare colegială/experti), ale conducerii instituției (manageri sau directori executivi), ale domeniului profesional și cele privind viitorul parcurs al absolvenților (angajatori și/sau absolvenți). Toate opiniile exprimate de membrii comisiei de evaluare trebuie să beneficieze de aceeași atenție pe parcursul evaluării și a proceselor decizionale, indiferent de rolurile și de atribuțiile lor.</p> <p>În cadrul unei comisii de evaluare, perspectiva internațională este importantă în contextul unui sistem de învățământ superior la nivel global și în special atunci când ÎS sau programul de studii include o strategie specifică la nivel internațional/o anumită dimensiune internațională.</p>	<p>Viziunea și punctele de vedere ale cadrelor didactice sunt luate în considerare prin implicarea experților care sunt colegi academici. Prezența studenților în toate comisiile de evaluare oferă viziunea și punctele lor de vedere în calitate de beneficiari și membri ai comunității învățământului superior.</p> <p>Perspectiva domeniilor profesionale și a viitorului parcurs al absolvenților se limitează la implicarea în comisiile de evaluare a reprezentanților profesiei de inginer și la dubla calitate a cadrelor universitare din domeniul științelor medicale (medicină, farmacie), care sunt și practicieni.</p> <p>Evaluatorii internaționali sunt membri ai comisiilor de evaluare în evaluările instituționale (ale ÎS în ansamblu) și în evaluarea externă a celui de-al treilea ciclu de studii universitare care a început recent, având în vedere că activitățile de cercetare au o dimensiune internațională importantă.</p>	<p>✓ Ar trebui analizată posibilitatea de a implica mai mult angajatorii în cadrul comisiilor de evaluare.</p>
<p>Tema 7: Implicarea părților interesate</p>	<p>Categoriile de părți interesate și gradul lor de implicare depind de misiunea și de strategia agenției</p>	<p>Studenții și reprezentanții sindicatelor profesorilor și angajatorilor sunt implicați în structurile de conducere ale agenției.</p>	<p>✓ Prezența reprezentanților angajatorilor ar trebui extinsă în toate comisiile de experți permanenți de specialitate.</p>

<p>în conducerea și organizarea agențiilor de AC</p>	<p>de AC, dar și de sistemul național de AC. Astfel, toate părțile interesate relevante și identificate trebuie să fie implicate în activitățile interne și externe de AC pe care agenția le desfășoară.</p>		<p>✓ Elaborarea analizelor tematice pe teme de interes pentru diferite categorii de părți interesate (de ex., învățarea centrată pe student).</p>
<p>Tema 8: Independența în contextul implicării părților interesate</p>	<p>Implicarea părților interesate trebuie organizată astfel încât să fie consolidate independența sistemului de AC, gestionarea și activitățile agenției.</p>	<p>Independența și guvernanta agenției sunt prevăzute de lege. Niciun reprezentant al autorității naționale nu este implicat sau nu ar putea influența procesul decizional al agenției sau al altor activități de AC. Sunt în vigoare Codul de etică, declarațiile de confidențialitate, cele privind imparțialitatea și absența conflictelor de interese. Reprezentarea părților interesate relevante în guvernanta agenției consolidează independența agenției.</p>	<p>✓ Ar trebui analizată instituirea unui consiliu consultativ care să implice reprezentanții diferitelor părți interesate.</p>
<p>Tema 9: Comunicarea și transparența în relația cu părțile interesate</p>	<p>Comunicarea și transparența cu toate părțile interesate ar trebui considerate ca fiind esențiale și elemente strategice de construcție ale asigurării calității, care funcționează ca un model eficient al părților interesate, în care există o cultură a co-creării și un schimb de cunoștințe și practici.</p>	<p>Se asigură transparența prin publicarea datelor relevante pe pagina de internet a agenției. A fost consolidată comunicarea publică, prin intermediul comunicatelor de presă periodice și al prezenței pe rețelele de socializare în mod regulat. Reprezentanții agenției participă la diferite evenimente despre învățământul superior.</p>	<p>✓ Elaborarea unei strategii de comunicare cu părțile interesate, care să abordeze diferitele categorii, pentru a crea o comunitate a părților interesate de AC în ÎS și a face cât mai cunoscute activitățile curente ale ARACIS. ✓ Intensificarea activităților de comunicare publică cu privire la activitățile ARACIS.</p>

<p>Tema 10: Abordarea strategică privind implicarea părților interesate și activități de sprijin</p>	<p>Implicarea părților interesate cu scopul de a obține un impact calitativ trebuie integrată în politica strategică a agenției și trebuie corelată cu alte politici, precum cea de dezvoltare structurală, cea de relaționare, cea de comunicare și cu politica de asigurare a calității interne a agenției.</p>	<p>Dialogul și implicarea părților interesate în activitățile de AC ale ARACIS reprezintă un punct distinct în strategia pentru perioada 2018-2021. Planul de acțiune pentru 2021 conține, de asemenea, activități legate de acest aspect.</p> <p>În organigrama ARACIS există o poziție dedicată colaborării cu părțile interesate, dar aceasta nu este încă ocupată.</p> <p>În cadrul proiectului „Îmbunătățirea politicilor publice în învățământul superior și creșterea calității reglementărilor prin actualizarea standardelor de calitate” – QAFIN al Ministerului Educației, co-finanțat din Fondul Social European (FSE) prin Programul Operațional „Capacitate Administrativă” 2014-2020, raportul „Rolurile, competențele și responsabilitățile Ministerului Educației și ale ARACIS în procesul de asigurare a calității” prezintă în termeni mai clari relațiile cu Ministerul Educației și încurajează sinergia dintre cele două instituții.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Includerea în viitorul plan strategic al agenției a implicării sporite a părților interesate. ✓ Consolidarea structurii din cadrul ARACIS dedicată coordonării activităților de implicare a părților interesate. ✓ Organizarea unor conferințe anuale, care pot fi dedicate anumitor teme, cu participarea experților și a diferitelor părți interesate, pentru a discuta și analiza date și studii specifice, precum și pentru a propune direcții de îmbunătățire a calității în domeniu. ✓ Organizarea anuală a unei conferințe/atelier de lucru pentru fiecare domeniu de studiu în care reprezentanții comisiilor de experți permanenți de specialitate, cadre universitare și evaluatori din domeniu să prezinte sinteze/statistici/analize privind procesele de evaluare din anul curent, să facă propuneri pentru îmbunătățirea procesului educațional, să ia în considerare feed-back-ul oferit de reprezentanții universităților.
--	---	---	---